

BMT-NİN YARADILMASINDA TARİXİ ZƏRURƏT VƏ MƏQSƏD**R.B.DADAŞOVA***Bakı Dövlət Universiteti*

On milyonlarla insanın məhvinə səbəb olmuş I Dünya müharibəsindən sonra keçirilən Paris sülh konfransında, 1919-cu il aprelin 28-də sülh və təhlükəsizliyi müdafiə edən ilk universal siyasi institut kimi Millətlər Cəmiyyəti yaradılsa da, az bir zamanda o öz nüfuzunu itirdi. I Dünya müharibəsindən daha dəhşətli olan II Dünya müharibəsindən sonra sülh və təhlükəsizliyi dəstəkləyən ümumdünya təşkilatının yaradılması barədə məsələ yenidən ortaya atıldı. Müharibənin ilk illərində sovet hökuməti kollektiv təhlükəsizlik barədə bir sıra sənədlər imzaladı. 1941-ci ilin avqust ayında Atlantik Xartiyası layihəsinin müzakirəsi zamanı U.Çerçil ABŞ və İngiltərənin «böyük və daimi ümumi təhlükəsizlik sistemi» təsis etmək barədə arzusunu bildirdi. «Birləşmiş millətlər» ifadəsi 1942-ci il 1 yanvar tarixindən – antihitler koalisiyanın üzvü olan 26 ölkə Birləşmiş Millətlərin Bəyannaməsini imzaladıqdan sonra geniş yayıldı. Bu ifadənin müəllifi F.Ruzvelt hesab edilir. Adı çəkilən bəyannamədə faşist Almaniyası və onun müttəfiqləri ilə mübarizə aparmaq və separat danışıqlarda onlara güzəşt etməmək öz əksini tapmışdı. Qeyd etmək lazımdır ki, Atlantik Xartiyası hazırlananda ABŞ və İngiltərə müharibədən sonra sülhü qorumaq üçün bu iki dövlətin silahlı qüvvələrindən ibarət «beynəlxalq polis» yaradılmasının vacibliyini vurğulayırdırlarsa, qələbə çaldıqdan sonra SSRİ-nin artan nüfuzu Vaşinqton və Londonu «İngiltərə-Amerika polis qüvvələri» ideyasından əl çəkməyə, özünün sülhsevər böyük və kiçik dövlətlərin iştirak etdiyi universal beynəlxalq təşkilat yaratmaq planı ilə razılaşmağa məcbur etdi.

Yeni ümumdünya təşkilatının dünyanın müxtəlif ölkələrində 100-dən çox layihəsi irəli sürüldü. 1943-cü ilin oktyabrında SSRİ, ABŞ və İngiltərə xarici işlər nazirlərinin iştirakı ilə keçirilən Moskva konfransında nəzərdə tutulan beynəlxalq təşkilatın təsis edilməsi barədə Bəyannamə qəbul edildi, gələcək BMT-nin vacib prinsipləri elan edildi. SSRİ antifaşist koalisiyada dövlətlərin sıx əməkdaşlığına əsaslanan, yeni təcavüzün qarşısını almağa qadir olan, müharibə baş verərsə, onu başlanğıcda kəsməyə imkan verən beynəlxalq təşkilat yaratmağı təklif etdi. Bu təşkilatın sərəncamında təcavüzün qarşısını almaq və günahkarları cəzalandırmaq üçün azsaylı silahlı qüvvələr olmalı idi.

1943-cü ilin noyabrında yuxarıda adı çəkilən dövlətlərin hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirilən Tehran konfransında Moskva Bəyannaməsi bəyənilmişdi, təşkilatın strukturu, üzvlük haqqı, rəhbər orqanların qərarlar qəbul etməsi və onların icrasına nəzarət mexanizmi müəyyən edildi. Stalinlə söhbət zamanı Ruzvelt bu təşkilatın sxemini çəkdi. Sxemdə təşkilatın üç əsas orqandan – sülh məsələsini müzakirə edib

tövsiyə verən Baş Məclis, SSRİ, ABŞ, İngiltərə, Çin, Avropa dövlətlərindən iki nümayəndə, Latın Amerikasını, Orta Şərq, Uzaq Şərq və İngiltərə dominionlarından bir nümayəndə daxil olan iqtisadi, ərzaq, səhiyyə və s. məsələlərə baxan İcraedici Komitə, SSRİ, ABŞ, İngiltərə, Çin nümayəndələrindən ibarət olan fəvqəladə hallarda təcili tədbirlər görmək səlahiyyəti olan məcburetmə orqanı kimi «Polis Komitəsi»ndən ibarət olması göstərilmişdi. Sonralar F.Ruzvelt öz oğlu E.Ruzvelt ilə söhbətdə «Polis Komitəsi» məsələsinə münasibətini daha konkret bildirmişdi: «sülh üç dövlətdən (ABŞ, SSRİ, İngiltərə) asılıdır, mübahisəli məsələlərə veto qoymaqla əks mövqeyi onlardan biri tuta bilər» (1, 173) E.Ruzvelt atasının veto hüququnu dəstəklədiyini və bu məsələnin daha çox müzakirəyə qoyulması barədə onun sözlərini xatırlayırdı.

U.Çerçilin də müharibədən sonra öz planı var idi. O, antifaşist koalisiyanın bütün üzvləri ilə əməkdaşlıq etmək yox, SSRİ, ABŞ, İngiltərədən ibarət federasiya, yaxud konfederasiya yaratmağı planlaşdırmışdı. İngiltərənin dünyada hakim mövqeyini təchiz etməyə cəhd edən U.Çerçil hökuməti yeni beynəlxalq təşkilat yaradılması layihəsini ciddi qəbul etməirdi.

İ.V.Stalinin fikrinə gəldikdə isə, F.Ruzvelt Tehran konfransında yeni beynəlxalq təşkilatın yaradılması ideyasını irəli sürdükdə, İ.V.Stalin sülhü müdafiə üçün SSRİ, ABŞ, İngiltərə müttəfiq dövlətlərinin ordusunun cəmləşdiyi Avropada və Uzaq Şərqdə iki hərbi-strateji baza yaratmaq arzusunu bildirmişdi.

1944-cü ilin yayında, Moskva konfransının qərarlarına müvafiq, hər üç dövlət beynəlxalq təşkilat barədə fikir mübadiləsi etdilər. Həmin il avqustun 21-dən oktyabrın 7-dək SSRİ, ABŞ və İngiltərə (son günlər Çinin) iştirakı ilə keçirilmiş Dumbarton-oksə (Vaşinqton) konfransında Təhlükəsizlik Şurasında səsvermə prosedurası, məcburi və tövsiyə xarakterli qərarlar, Beynəlxalq Məhkəmənin statutu, tərkibi, seçilmə qaydası barədə mübahisələr oldu. Konfransda sovet nümayəndəliyinə SSRİ-nin ABŞ-da səfiri olan A.A. Qromıko, ABŞ nümayəndəliyinə dövlət katibi E. Stettinius, İngiltərə nümayəndəliyinə xarici işlər nazirinin müavini A.Kadoqan başçılıq edirdi. Konfrans iştirakçıları BMT-nin əsas orqanları kimi TŞ, Baş Məclis, Beynəlxalq Məhkəmə, Katibliyin fəaliyyət göstərməsi barədə razılaşıdılar. TŞ-nin qərarları qəbul edilərkən bütün daimi üzvlərin yekdil razılığı olması prinsipi bildirildi. TŞ-nin tərkibi barədə SSRİ-nin təklifi müzakirə edilərək SSRİ, ABŞ, Böyük Britaniya, Çin Respublikası və Fransa daimi üzv, 6 üzv isə 2 il müddətinə seçilən müvəqqəti üzv oldu. Yaradılan beynəlxalq təşkilatın məqsədi yalnız sülh və təhlükəsizlik məsələləri deyil, həm də iqtisadi, sosial və s. humanitar problemlər sahəsində əməkdaşlıq etmək olduğu üçün İqtisadi və Sosial Şuranın yaradılması da qeyd olundu.

1944-cü ilin dekabrında TŞ-da səsvermə prosedurası barədə Stalin və Ruzvelt arasında yazışmalar oldu. Məşhur Amerika politoloqu Q.Kolko ABŞ-ın qəddar mövqeyini belə xarakterizə edirdi: «Yalta konfransına qədər ABŞ həyatı öyrədən dəyənək rolunu oynamalı idi» (1, 173). Son illərin hadisələri də göstərir ki, ABŞ indi də həyatı öyrədən dəyənək sifəti ilə BMT-dən istifadə etməyə çalışır, hakimiyyətin zəif olduğu dövlətlərə demokratiyanı yaymaq pərdəsi altında hücum edir. Məs., İraqa hücum. Əslində İraqın əsas «günahı» onun neftlə zəngin olmasıdır.

1945-ci ilin fevralında keçirilən Yalta konfransında «böyük üçlük» mübahisələrin nəticəsi olaraq razılaşıdı. 1945-ci ilin aprelində SSRİ-nin

xalq xarici işlər komissarı B.M.Molotov və ABŞ nümayəndəsi respublikaçı senator A.X.Vandenberg bir ay danışıqlardan sonra San-Fransisko-da BMT Nizamnaməsinin layihəsini hazırladılar. Layihə təsdiq olunmaq üçün konfransa təqdim edildi. 1945-ci il 1 mart tarixədək Almaniya və Yaponiyaya müharibə elan edən 42 dövlət San-Fransiskoya dəvət edilmişdi. Aprelin 25-də başlanan konfrans iyunun 26-dək davam etdi, orada iştirak edən 51 ölkə nümayəndəsi BMT Nizamnaməsini yekdilliklə qəbul etdi və iyunun 26-da imzalanan Nizamnamə oktyabr ayında hüquqi qüvvəyə mindi və beləliklə, BMT öz işinə başladı. Ukrayna və Belorusiya BMT-nin ilk üzvləri oldu. SSRİ-nin tərkibində olmasına baxmayaraq, Ukrayna SSR, Belorusiya SSR BMT-yə təsisçi dövlət kimi daxil oldu. Bu işə faktiki olaraq, BMT-də müzakirələr zamanı, SSRİ-nin 1 əvəzinə 3 səsi olması demək idi (5, 30).

Beləliklə, uzun illərin bəhrəsi olaraq, 1945-ci il oktyabrın 24-də 51 ölkənin imzası ilə kollektiv təhlükəsizliyi təmin etmək və beynəlxalq əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, bəşəriyyətə qarşı sözlə ifadə edilə bilməyən fəlakətlərə gətirib çıxaran yeni dünya müharibəsinin qarşısını almaq məqsədilə BMT yaradıldı. İndi dünyanın təxminən bütün ölkələri – 192 ölkə BMT-nin üzvüdür. Şərqi Timor və İsveçrə 2002-ci ilin sentyabrında bu təşkilatın üzvü oldular» (2, 6).

1946-cı il yanvarın 10-da Londonda Vestminster sarayının əsas salonnunda 51 dövlətin iştirakı ilə Baş Məclisin birinci sessiyası öz işinə başladı.

BMT Nizamnaməsinə müvafiq dörd məqsədə xidmət edir: 1) beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyi müdafiə etmək; 2) millətlər arasında dost münasibətləri inkişaf etdirmək; 3) qlobal problemlərin həllini beynəlxalq əməkdaşlıqda həyata keçirmək; 4) insan hüquqlarına hörmət etmək.

BMT-nin strukturunu aşağıdakı kimi təsnifləşdirmək olar:

- əsas orqanlar;
- ixtisaslaşmış qurumlar;
- xüsusi problemləri həll etmək üçün təşkilatlar, komissiyalar, komitələr;
- altkomitələr.

BMT-nin altı əsas orqanı var. Onlardan Baş Məclis, Təhlükəsizlik Şurası, İqtisadi və Sosial Şura, Katiblik, Qəyyumluq Şurası Nyu-Yorkda, Beynəlxalq Məhkəmə Haaqada yerləşir.

BMT təsis ediləndə onun vacib orqanlarından biri Millətlər Cəmiyyətinin mandatu altında olan ərazilərin idarə olunmasını təşkil edən Qəyyumluq üzrə Şura idi. II dünya müharibəsində məğlub edilmiş dövlətlərdən alınan ərazilər də qələbə çalan dövlətlər arasında bölünmüşdü, lakin SSRİ mandat sistemində iştirak etməkdən imtina etmişdi. 1994-cü ildə qəyyumluq altında olan ərazilərin qurtarması barədə müqaviləyə əsasən ABŞ-ın mandatu altında olan Palau istisna olmaqla, bütün ərazilər TŞ-nın qərarı ilə müstəqillik əldə etdilər. BMT 2000-ci ili dünyada müstəmləkə sisteminin sona çatması ili kimi elan etdi və müvafiq olaraq Qəyyumluq üzrə Şuranın missiyası başa çatdı.

BMT-nin formal olaraq ali orqanı təşkilatın bütün üzvlərindən ibarət olan Baş Məclisdir. Baş Məclisin hüquq və vəzifələri Nizamnamənin 10 və 11-ci maddələrində əksini tapır. 10-cu maddədə yazılır ki, «Baş Məclis bu Nizamnamənin tətbiq dairəsində olan və yaxud bu Nizamnamə ilə nəzərdə tutulmuş orqanlardan hər hansı birinin səlahiyyət və funksiyalarına aid olan istənilən məsələ və ya işləri müzakirə edə bilər və 12-

ci maddə ilə nəzərdə tutulmuş hallardan başqa, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvlərinə və Təhlükəsizlik Şurasına və yaxud onların hər ikisinə hər hansı bu cür məsələ və ya işlər üzrə tövsiyələr verə bilər». 12-ci maddəyə müvafiq olaraq əgər TŞ xahiş etmirsə, Baş Məclis həmin mübahisə və ya situasiya ilə bağlı heç bir tövsiyə verə bilməz. Baş Məclis, TŞ-nın səlahiyyətlərinə daxil olan məsələlər istisna olmaqla, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyi dəstəkləmək barədə istənilən məsələləri müzakirə edə bilər. Baş Məclisin qərarları BMT üzvləri üçün tövsiyə xarakteri daşıyır. TŞ-nın baxdığı məsələlər barədə Baş Katib hər sessiyada Baş Məclisə məlumat verir. Baş Məclisin illik sessiyası adətən sentyabrın ortalarında başlayır və dekabra qədər davam edir. TŞ, yaxud üzv dövlətlərin əksəriyyətinin tələbi ilə fəvqəladə sessiyalar da keçirilə bilər. Hər bir dövlətin 1 səsi var və vacib qərarlar səsvermədə iştirak edənlərin $\frac{2}{3}$ səs çoxluğu ilə, digər qərarlar sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Vacib qərarlar dedikdə, sülh və təhlükəsizliyin müdafiəsi, təşkilata yeni üzvlərin qəbul edilməsi, BMT-nin büdcəsinin təsdiq edilməsi nəzərdə tutulur. Son illərdə Baş Məclisin qərarları rəsmi səsvermə ilə deyil, konsensus əsasında qəbul edilir (2, 4).

Beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyi müdafiədə başlıca məsuliyyət TŞ-nın üzərinə düşür. TŞ-nın konkret səlahiyyətləri Nizamnamənin VI, VII, VIII və XII fəsilələrində öz əksini tapmışdır. Nizamnaməyə görə bütün üzv dövlətlər TŞ-nın qərarlarını yerinə yetirməyə borcludur. TŞ 15 üzvdən ibarətdir. ABŞ, Rusiya, Çin, Böyük Britaniya, Fransa daimi üzvlərdir, qalan 10 üzv isə Baş Məclis tərəfindən coğrafi bölgüyə əsasən 2 il müddətinə seçilir. TŞ-nın qərarları bütün daimi üzvlər daxil olmaqla, 9 üzv səs verdikdə qəbul edilir. TŞ nizamlaşma vasitələrini tədqiq edir, vasitəçi kimi çıxış edir, atəşkəs edir, sülhməramlı missiyalar həyata keçirir. TŞ qəbul etdiyi qərarları həyata keçirməyə məcbur etmək üçün iqtisadi sanksiyalar verə bilər, silah satışına embarqo qoya bilər.

İqtisadi və Sosial Şura (EKOSOS) 54 üzvdən, o cümlədən 5 daimi üzvdən ibarət olub, Baş Məclis tərəfindən 3 il müddətinə seçilir, ölkələr arasında bərabərhüquqlu sülh münasibətlərini təmin etmək üçün ümumi rifahı yaxşılaşdırmağa xidmət edir. EKOSOS-un funksiya və səlahiyyətləri Nizamnamənin 62-66-cı maddələrində müəyyən olunmuşdur. EKOSOS iqtisadi və sosial sahələrdə və insan hüquqlarına dəstək vermək üçün komissiyalar təsis edir, ixtisaslaşdırılmış qurumlarla məsləhətləşmələr aparır, Baş Məclisə tövsiyələr vermək vasitəsilə həmin qurumların fəaliyyətini əlaqələndirir.

Katiblik Baş Məclis, TŞ və b. orqanların göstərişinə müvafiq BMT-nin operativ və administrativ işini həyata keçirir. Baş katib vəzifəsinə namizədi TŞ Baş Məclisə tövsiyə edir. Baş katib Baş Məclisə BMT-nin işi barədə illik hesabat verir. Katibliyə və digər rəhbər orqanlara işə qəbul edilərkən yalnız yüksək iş qabiliyyəti deyil, həm də coğrafi əsasda təyin olunma vacibdir. İndiyə qədər aşağıdakı şəxslər BMT-nin Baş katibi olmuşlar: Truqve Li (Norveç) – 1945-1953; Daq Hammerşeld (İsveç) – 1953-1961; U.Tan (Birma) – 1961-1971; Kurt Baldaym (Avstriya) – 1971-1981; Xavyer Peres de Kuelyar (Peru) – 1982-1991; Butros Butros Qali (Misir) – 1991-1997; Kofi Annan (Kana) – 1997-2006; Pan Qi Mun (KXDR) – 2007-ci ildə təyin olunmuşlar (3, 142-143).

Beynəlxalq Məhkəmə Baş Məclis və TŞ-nın seçdiyi 15 məhkəmədən ibarət olub, dövlətlər arasında mübahisələri nizama salmaqla məşğul

olur. Məhkəmə işində dövlətlərin iştirakı könüllüdür. Məhkəmə TŞ və Baş Məclisin sorgusuna məsləhətlər verir. BMT-nin bütün üzv dövlətləri Beynəlxalq Məhkəmə Statutunun iştirakçılarıdır. TŞ-nin tövsiyəsi ilə Baş Məclisin müəyyən etdiyi üzv olmayan dövlətlər də Statutda iştirak edə bilirlər. Statutun bütün iştirakçıları məhkəmənin qərarlarını yerinə yetirməlidir. Əgər hər hansı dövlət məhkəmənin qərarı ilə bağlı vəzifələrini yerinə yetirmirsə, onun yerinə yetirilməsini zəruri hesab edən digər dövlət TŞ-na bu barədə müraciət edə bilər. TŞ qərarın yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görməlidir. BMT-nin rəhbər orqanları Beynəlxalq Məhkəmədən fəaliyyəti barədə məlumat ala bilərlər. BMT-nin üzvləri öz aralarında ixtilafı həll etmək üçün digər məhkəməyə də müraciət edə bilərlər.

BMT-nin əsas orqanlarından əlavə, xüsusi səlahiyyətlərə malik global institutları da var, onlar ixtisaslaşmış qurumlar sayılır, hər birinin öz büdcəsi, katibliyi olsa da, birlikdə BMT sistemini təşkil edir (4, 41). İxtisaslaşmış qurumlar BMT ilə İqtisadi və Sosial Şura xətti ilə bağlanan universal xarakterli dövlətlərarası təşkilatlardır. Bunlar aşağıdakılardır: Ümumdünya Meteorologiya Təşkilatı (Cenevrə), Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (Cenevrə), Ümumdünya İntellektual Dəyərlər təşkilatı (Cenevrə), Ümumdünya Poçt İttifaqı (Bern), Beynəlxalq Dənizçilik Təşkilatı (London), Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatı (Monreal), Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (Cenevrə), Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (Vaşinqton), Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (Vaşinqton), Beynəlxalq Valyuta Fondu (Vaşinqton), Beynəlxalq Telekommunikasiya İttifaqı (Cenevrə), Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatının İnkişafı Fondu (Roma), BMT Təhsil, Elm, Mədəniyyət Təşkilatı (UNESCO) (Paris), BMT Sənaye İnkişafı Təşkilatı (Vyana) BMT Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (Roma), Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası, Ümumdünya Ticarət Təşkilatı, İnvestisiya Təminatları üzrə çoxtərəfli agentlik (Vaşinqton), 1957-ci ilin iyulundan etibarən Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentlik (Vyana) yaradıldı. MAQATE sazişlər sistemi əsasında fəaliyyət göstərərək nüvə materiallarının, avadanlıqların hərbi məqsədlərlə istifadəsinə yol vermir. Haaqada yerləşən Kimyəvi silahların qadağan edilməsi üzrə təşkilat bütün ölkələrdə kimyəvi obyektlər barədə məlumatlar yığmaqla məşğul olur və kimyəvi silahlar barədə konvensiyaya nəzarəti həyata keçirmək məqsədilə yoxlamalar, tədqiqatlar aparır. MAQATE öz fəaliyyəti haqqında müntəzəm olaraq Baş Məclisə, TŞ-na illik və xüsusi hesabatlar verir.

BMT-də xüsusi problemləri həll etmək üçün çoxsaylı təşkilatlar, komissiyalar, komitələr, fondlar fəaliyyət göstərir. Məs., Qaçqınların işi üzrə Ali Komissarlıq (Cenevrə), İnsan hüquqları üzrə Ali Komissarlıq (Cenevrə), Kosmik məkan məsələləri barədə komitə (Vyana), Humanitar fəaliyyətin koordinasiyası barədə Komitə, Layihələr üzrə Komitə (Nyu-York), Daxili nəzarət xidməti barədə komissiya, Hüquqi məsələlər barədə komissiya, Yüksək inkişaf barədə komissiya (Nyu-York), Beynəlxalq ticarət barədə komissiya, Məskunlaşmış məntəqələr barədə komissiya, İqtisadi komissiya, BMT Uşaq fondu (UNICEF), Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatının İnkişafı fondu (UFAD), Qadınların maraqlarının inkişafı üzrə BMT fondu (UNIFEM), Əhali fondu (UNFPA) fəaliyyət göstərir.

BMT komitələri yanında narkotikə nəzarət barədə, okean və sahil zonalar barədə, kəndlərin inkişafı barədə, statistika fəaliyyəti barədə, su resurslarının mənimsənilməsi barədə və s. kimi altkomitələr də var.

BMT narkotik vasitələr üzərində nəzarətə dair, dünyanın ərzaqla

təchiz edilməsinə dair, insanlarda immunitətlər yaratma üzrə, ətraf mühit barədə, inkişaf barədə və s. beynəlxalq proqramlar həyata keçirir.

Yuxarıda deyilənləri ümumiləşdirərək belə nəticəyə gəlirik ki, II Dünya müharibəsindən sonra sülh və təhlükəsizliyin qorunması ehtiyacından yaradılmış BMT-nin universal təşkilat kimi qalması yeni global problemlərin ortaya çıxdığı müasir dövrdə vacib məsələdir və bu məqsədlə təşkilatda effektiv, xüsusən də beynəlxalq münaqişələrin nizama salınmasına müsbət təsir edən islahatlar aparılmalıdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Виктор Израэлян. У истоков Организации Объединенных Наций. Глазами ветерана. / Международная жизнь, № 7-8, 2005, с.170-188.
2. Кратко об ООН. Издано Департаментом общественной информации Организации Объединенных Наций. Нью-Йорк: 2002, 37 с.
3. Hüseynov L. Beynəlxalq hüquq: Dərslik, Bakı: Hüquq ədəbiyyatı, 2002, 420 s.
4. Rəcəbli H., BMT-nin ixtisaslaşmış qurumları. Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, 2003, 256 s.
5. Системная история международных отношений: В 2-х томах, Т.II. События 1945-2003 годов / Под редакцией д.п.н. проф. А.Д.Богатурова, М.: Революция культурная, 2006, 440 с.

ИСТОРИЧЕСКАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ЦЕЛИ В СОЗДАНИИ ООН

Р.Б.ДАДАШОВА

РЕЗЮМЕ

В статье автор анализирует возникновение идеи создания универсальной организации, поддерживающую мир и безопасность после второй мировой войны. Выдающиеся государственные деятели и политики искали оптимальные пути создания системы безопасности. В статье анализируется идея У.Черчилля, Ф.Рузвельта, И.В.Сталина об учреждении великой и постоянной общей системы безопасности. Создания ООН была историческим процессом и предлагала долгое время. В статье рассматриваются цели создания ООН, её структура, цели создания её главных и специализированных органов, также их должности и полномочия.

HISTORICAL NECESSITY AND THE AIMS IN THE CREATION OF UNO

R.B.DADASHOVA

SUMMARY

The author analyses the origin of the ideas to create the multipurpose security organization after II World war in the article. Outstanding state figures and politicians sought optimum ways to create security system. The article examines the ideas of U.Churchill, F.Roosevelt, I.V.Stalin about founding a powerful and constant international security system. The establishment of UNO was a historical process and required long time. The article investigates the aims to create UNO its structure, the aims to create its principal organs and specialization organs, as well as their functions and power.